

टीम आयआयटी मद्रास iGEM

2013

प्रस्तुत

कोड लाल

लाल मांस सुरक्षित हाताळणी वर सर्वकष GUIDEBOOK

अनुक्रमणिका

शीर्षक

पृष्ठ क्रमांक

1.	कसे हे पुस्तिका आपण मदत केली का?	3
2.	धक्कादायक तथ्ये	4
3.	सामान्य गुरेढोरे रोग	4
4.	आदर्श कत्तल प्रक्रिया	11
5.	गोठे वर रोग 0 Spotting	12
6.	गुरांच्या रोग प्रतिबंधक	13
7.	आधीचा मृत्युनंतर तपासणी	15
8.	कत्तल केल्यानंतर रोग	16
9.	मांस च्या घाण फुली	17
10.	निष्कर्ष	18
11.	संदर्भ ई references	18

कसे हे पुस्तिका आपण मदत केली का?

ही पुस्तिका पाळीव जनावरे शेतक साठवतात. पण ग्राहकाला अंतिम उत्पादन योग्य वितरण (मांस) करण्यासाठी गोठे परिणाम सामान्य रोग (भारतात प्रचलित) वागण्याचा पासून शेती गोठे माध्यमातून वाचक धाव.

1. धक्कादायक तथ्ये

गुरांच्या रोग शेतक रुपये लाखो दरवर्षी खर्च. मृत्यू व्यतिरिक्त, ते उत्पादन कमी होणे आणि frequently शरीराच्या अट चा तोटा होऊ. रोगी जनावरांना अधिक अन्न आवश्यक आणि निरोगी विषयावर जास्त वाढीसाठी जास्त वेळ घेऊ.

साधारणपणे, प्राणी रोग किंवा परजीवी मोफत जन्माला येतात. पण, ते सहसा एकतर रोगट प्राणी संपर्कात किंवा अयोग्य स्वच्छता, आहार, देखभाल आणि व्यवस्थापन संपुष्टात माध्यमातून या maladies गोळा करा.

दूधदुभत्याची जनावरे रोग विविध प्रभावित झाले म्हणून एक गोठे रोग विरुद्ध जागरूक पाहिजे. पाळीव जनावरे रोग ज्ञान अनेक रोग दूध माध्यमातून मनुष्य हस्तांतरित केले जाऊ शकते म्हणून देखील पहा सार्वजनिक आरोग्य बिंदू पासून आवश्यक आहे. नुकसान टाळण्यासाठी व्यावहारिक आणि स्वस्त मार्ग आहेत स्वच्छता, व्यवस्थापन आणि आहार आवाज तत्त्वे employing करून आणि योग्य आणि विसंबण्याजोगा लस च्या शहाणपणाचा वापर करून, नवीन प्राणी मध्ये आणत वेळी योग्य असे अलग ठेवणे करून, निरोगी herds करण्यासाठी खरेदी confining करून प्राणी निरोगी ठेवणे रोग पासून.

योग्य व्यवस्थापन आणि आहार करून, दुग्धशाळा शेतकरी हा एक उत्तम मर्यादेपर्यंत, रोग उद्रेक टाळता येते. शहाणपणाचा आहार रोग शरीराच्या प्रतिकार अप बनवतो पण प्रकरणी विनाविलंब पुनर्प्राप्ती मध्ये एक रोग हल्ला आहे मदत होते उलटपक्षी चांगला निवारा, समूहातून आरोग्य राखण्यात मदत करते.

2. भारतात प्रचलित गुरे परिणाम सामान्य रोग

1. पाऊल आणि तोंड रोग

अन्न आणि तोंड रोग दुभंगलेला पायांचा प्राणी परिणाम करणारे एक अत्यंत संसर्गजन्य रोग आहे. तो तोंड, कासेचे, teats मध्ये आणि पायाची बोटं आणि hoofs वरील त्वचेवर vesicles आणि फोड च्या ताप, निर्मिती द्वारे दर्शविले जाते. भारतात, रोग व्यापक आहे आणि पशुधन उद्योगात महत्वाच्या स्थितीत गृहीत धरले जाते. रोग संक्रमित पाणी, खत, गवत आणि pastures माध्यमातून अप्रत्यक्ष थेट संपर्क किंवा जसजसे. पाऊल आणि तोंड रोग भारतात तुलनेने सौम्य स्वरूप येते आणि क्वचितच जीवघेणा ठरतो. पण वर्षभर प्रत्यक्ष व्यवहारात उद्भवते.

लक्षण

- 104-105 ° वर फॅ सह ताप
- तंतूचे बनवलेले लाळ च्या सढळ अतिलाळस्त्राव धाव तोंड पासून हॅंग होणे
- Vesicles तोंडात आणि आंतर डिजिटल जागा दिसून
- पांगळेपणा साजरा

- क्रॉस प्रजनन गोठे ते अत्यंत संवेदनाक्षम आहेत

रोगनिदान

- जलद पसरला आणि तोंड आणि प्रभावित प्राणी पाय मध्ये विकृती च्या घडलेली गोष्ट वैशिष्ट्यपूर्ण लक्षण आहेत.
- तो सहजगत्या diarrhoea नसताना आणि पाऊल विकृती उपस्थिती द्वारे भाग आहे जाऊ शकतो, बुळकांडी काही सारखेपणा सादर करतो.
- पण तीव्र प्रतिजैविक पदार्थ थेरपी आणि ointments च्या स्थानिक अनुप्रयोग द्वारे पूर्णपणे ठीक होऊ शकतो

औषधोपचार

- antiseptics च्या बाह्य अनुप्रयोग उडतो द्वारे हल्ले बंद ulcers आणि wards च्या उपचार हा योगदान.
- पाय मध्ये विकृती एक सामान्य व स्वस्त जमिनीच्या पृष्ठभागावर खत घालणे कोळसा-डांबर आणि 5:1 प्रमाणात कॉपर सल्फेट यांचे मिश्रण आहे.

नियंत्रण आणि प्रतिबंध

- दूध प्रजनन गुरांची हेवी दुभत्या जनावरांना आणि परकीय जाती नियमितपणे संरक्षण देण्यात आले पाहिजे.
- त्यामुळे वार्षिक लसीकरण कार्यक्रम त्यानंतर सहा महिने एक अंतराने दोन vaccinations पुढे चालणे सल्ला दिला आहे.
- आजारी जनावराची अलग आणि दूर ठेवणे. तो पशुवैद्यकीय डॉक्टरांकडून त्वरित माहिती पाहिजे
- जनावरांचा निर्जंतुकीकरण पावडर bleaching किंवा जंतुनाशक कार्बलिक अम्ल सह शेडची बांधणी
- आजारी प्राणी साठी Attendants आणि उपकरणे आदर्शवत वेगळे असावे
- उपकरणे नख sanitized पाहिजे
- पशु खाद्य चेंडू डाव्या योग्य विल्हेवाट
- Carcasses योग्य विल्हेवाट
- उडतो नियंत्रण

2. गुरांचा सांसर्गिक रोग

समानार्थी शब्द: प्लीहसंबंधीचा ताप, fanshi, kalpuli प्रतिबंध

हे सर्व उबदार रक्ताचा विशेष प्राणी गुरेढोरे, बफेलो, मेंढी, शेळी हा एक तीव्र व्यापक संसर्गजन्य रोग आहे. या स्रोत माध्यमातून चेंडू संसर्गजन्य आहे. पण माती-कळून येणे संसर्ग आहे. सामान्यतः प्रमुख हवामान बदल केल्यानंतर येतो. रोग भारतात enzootic आहे.

Etiology: हा रोग बैसिलस anthracis म्हणतात जिवाणू होते.

ट्रान्समिशन:

- सामान्यतः दूषित खाद्य आणि पाणी इन्जेक्शन माध्यमातून जसजसे.
- कधीकधी तो देखील इनहेलेशन आणि billing उडतो द्वारे उद्भवते.

लक्षण:

- - शरीर temperatur ई (104 मध्ये अचानक वाढ 108 ° फॅ)
- बंद खाद्य म्हणजे भूक न लागणे.
- अस उदासीनता किंवा मंदपणा.
- निलंबित रवंथ
- वाढलेली श्वसन आणि हृदय दर
- फुगवणे किंवा वायून उदरपोकळी फुगणे.
- कष्टमय श्वसन - अवघड श्वासोच्छ्वास
- आमांश किंवा अतिसार,
- गुद्द्वार सारख्या नैसर्गिक openings, nostrils, स्त्रीचे बाह्य जननेंद्रिय इ रक्तस्त्राव
- Peracute प्रकरणांमध्ये अचानक मृत्यू.

निदान:

- हवामान अचानक होणारा बदल आणि अचानक मृत्यू इतिहास,
- लक्षणाने - नैसर्गिक openings पासून अचानक मृत्यू आणि रक्तस्त्राव.
- मरणोत्तर तपासणी findings:
- गडद च्या Oozing: नैसर्गिक ओपनिंग पासून Coloured असमाधानकारकपणे एकत्र चिकटलेले रक्त रेंगाळणे
- Splenomegaly रागीटपणा म्हणजे च्या आकारविस्तार.
- रक्त smears च्या सूक्ष्म तपासणी.
- अवयवयुक्त परिपूर्ण च्या अलग आणि ओळख.

औषधोपचार

विभागाचे जवळच्या पशुचिकीत्सक अधिकारी किंवा पॅरा-पशुवैद्य उपचार आणि प्रतिबंध संपर्क पाहिजे

नियंत्रण:

- सामान्य उपाय: ओळख आणि प्रभावित जनावरांच्या अलग करणे.
- संक्रमित क्षेत्र पासून स्वच्छ क्षेत्र जनावरांना हालचाली थांबवले पाहिजे.
- मृत जनावरांची दीप दफन.
- बर्णिंग करून दूषित चारा नष्ट.
- गुरांची कसून निर्जंतुकीकरण 10% दाहक सोडा किंवा formalin वापरून शेड.

- वार्षिक संशयित ट ० च्या मृत्युनंतर पोस्ट आयोजित कधीही अँथ्रॅक्स च्या निधन जाऊ.

विशिष्ट रोगाविरुद्ध कृत्रिम सक्रिय प्रतिक्षमता निर्माण करण्यासाठी लस टोचणे

अँथ्रॅक्स अपुष्प वनस्पती ज्यापासून पुनरुत्पादित होतात असे बीज लस @ 1 मि.ली. subcut गुरांचा सांसर्गिक रोग उद्रेक सामान्य आहेत जेथे भागात पावसाळा लागायच्या आधी दरवर्षी.

3. एक दिवसाआड येणारा ताप

पाळीव जनावरे आणि म्हशीं आपापसांत ब्रुसेलोसिस उशीरा गर्भधारणा, वांझपणा अगर नपुसंकत्व आणि दूध उत्पादनात कपात मध्ये गर्भपात झाल्यामुळे जड आर्थिक नुकसान होते. ब्रुसेलोसिस किंवा सांसर्गिक मद्य गर्भपात जबाबदार अवयवयुक्त परिपूर्ण *Brucella abortus* आहे. नैसर्गिक परिस्थितीमध्ये गुरांची निरस्त जनावरांच्या गर्भाशयाच्या स्त्राव दूषित अन्न आणि पाणी इन्जेसन द्वारे संक्रमण मिळवा. निरस्त fetuses, गर्भाची पडदा, योनीतून discharges, दूध आणि संक्रमित जनावरांची विष्ठा वातावरण, खाद्य आणि पाणी दूषित कोणत्या organisms समाविष्टीत असू.

लक्षण

- गाय अकाली सट एक मृत गर्भ बाहेर काढून भिरकावतो पण वार fallout नाही.
- गाय आजारी रन योनी रक्ताचे tinged स्त्राव आहे.
- दूध उत्पन्न एक स्तनपान करणार्यां व गाय ड्रॉप टाकता आणि गाय स्थितीत खाली नाही.
- गर्भधारणेच्या चिन्हे आणि calving चिन्हे जास्त पूर्वीचे तारिख आणि वासरू अकाली सट बाहेर फेकून जाईल पेक्षा सहज लक्षात येईल आहेत. त्यानंतरच्या गर्भधारणांवर मध्ये, गर्भ सहसा पूर्ण करण्यासाठी चालते पण दुसर्या किंवा तिसर्या गर्भपात समान गाय मध्ये स्थान लागू शकतात.
- वळू मध्ये, वृषणाचा दाह आणि epididymitis येऊ. एक किंवा दोन्ही scrotal sacs तीव्र, वेदनादायक सूज सह प्रभावित होऊ शकते.

उपचार आणि नियंत्रण

Brucella abortus ताण 19 लसीकरण एक कळप मध्ये ब्रुसेलोसिस च्या टाइल नियंत्रणात उपयुक्त आहे. लस 91 -100 दिवस वयाच्या वासरे मध्ये inoculated आहे. पण पाचव्या गर्भधारणा पर्यंत काळापासून रोग प्रतिकारशक्ती उच्च पातळीच्या विकास सुलभ होतं.

गुरांची ब्रुसेलोसिस नियंत्रण सर्वसाधारण पद्धती hygienic उपाय, ओळख आणि herds पासून बाधित जनावरांच्या लोप आहेत. Hygienic उपाय दूषित क्षेत्राच्या बाधित जनावरांच्या अलग करणे, निरस्त fetuses निकाली काढणे, placental आणि गर्भाशयाच्या discharges आणि निर्जंतुकीकरण समावेश.

4. वेल्स डिसीझसह लेप्टोस्पायराच्या संसर्गामुळे होणार्या रोगांचा गट

वेल्स डिसीझसह लेप्टोस्पायराच्या संसर्गामुळे होणार्या रोगांचा गट aerosolized मूत्र droplets मध्ये, किंवा बाधित जनावरांचे मूत्र पासून अवयवयुक्त परिपूर्ण थेट संपर्कावर द्वारे organisms च्या इनहेलेशन पसरतो

दुसऱ्या विषाणूजन्य रोग आहे. हा रोग साठी सर्वाधिक धोका लोक डेअरी शेतकरी, piggery कामगार आणि स्टॉक transporters समाविष्ट आहेत, परंतु कोणत्याही व्यक्ती हाताळणी पशुधन किंवा नेटिव्ह वन्यजीव धोका आहे.

लक्षण

- गुरांची ते मोठ्या प्रमाणावरील रक्तस्राव, haemoglobinurii आणि कावीळ द्वारे दर्शविले एक तीव्र, अनेकदा जीवघेणा रोग आहे.
- जीवघेणा नसलेला संक्रमण वारंवार ताप द्वारे दर्शविले जातात, अशक्तपणा, गर्भपात, वंध्यत्व, स्तनपानाच्या व स्तनदाह कमी.

रोगनिदान

- वेल्स डिस्सेइसह लेप्टोस्पायराच्या संसर्गामुळे होणार्या रोगांचा गट निदान वापरले प्रधान पद्धती मेदयुक्त तयारी आणि शरीर fluids, bacteriological संस्कृती, पशू रोगप्रतिबंधक लस टोचणे व अभ्यासासंबंधीचा परीक्षेची थेट microscopical तपासणी आहेत.

औषधोपचार

- गुरांची प्रतिजैविक सह उपचार leptospire च्या मूत्रमार्गात विसर्जन च्या तात्पुरता विराम च्या सिंहाचा हॉस जाऊ शकते.

5. काळी तिमाहीत (काळी लेग)

हा रोग विशेषतः कर्नाटक, तमिळनाडू, आंध्र प्रदेश आणि महाराष्ट्रात, भारतात काही भाग मध्ये गोठे लोकमान्य व्यापक आहे. तुरळक प्रकरणी देशाच्या उत्तर आणि पूर्व राज्यांमध्ये घडतात. परिस्थिती आणि सहा महिने ते तीन वर्षे जुन्या च्या पंतप्रधान मध्ये यंग प्राणी इतरांपेक्षा अधिक परिणाम होतो. म्हशींना सहसा रोग एक milder फॉर्म ग्रस्त. उद्रेक साधारणपणे पावसाळा दिसायला लागायच्या सह येऊ. खरे काळी तिमाहीत हवेशिवाय जगणार्या व कोश बनविणार्या जंतूंची एक प्रजाती chauvoei होते. मृत्यू 1 किंवा 2 दिवसात गंभीर प्रकरणांमध्ये उद्भवू शकते

लक्षण

- रोग सामान्यतः लक्षणे दिसायला लागायच्या 24 ते 48 तासांच्या आत संपणारा प्रभावित प्राणी, एक तीव्र स्वरूपात उद्भवते.
-
- अशा सूज देखील मृत्यू करण्यापूर्वी इतर मध्ये उद्भवू शकते जरी सहसा अधिक सहसा हिंद-तिमाहीत मात्रेत एक, मध्ये एक गरम, कडक बनणे, वेदनादायक सूज उच्च ताप आहे, सूज थंड आणि वेदनारहित होते आणि यामुळे दबाव crepitations यात वायू उपस्थिती.

प्रतिबंध आणि नियंत्रण

- कार्यकारण भाव organisms च्या spores संक्रमण आणि जमिनीचा घाण प्रसार प्रतिबंध करण्यासाठी, काळी तिमाहीत मृत जनावरांची carcasses एकतर खोल पुरला आणि चुना सह प्रती संरक्षित किंवा cremated असावे.
- स्नायू नुकसान झाल्याने गेले आहे करण्यापूर्वी इंजेक्शनने तर पुनरावृत्ती डोस मध्ये पेनिसिलीन प्रशासनाच्या प्रभावी असू शकते.
- काळी तिमाहीत लसीचे वापराबद्दल एक वर्षासाठी रोग विरुद्ध प्राणी रक्षण करते. जनावरे पावसाच्या लागायच्या आधी ही एक ते तीन महिन्यात सह लसीकरण करणे गरजेचे.

6. Rinder कीटक

बुळकांडी दुभंगलेला पायांचा जसे गोठे जनावराबद्दल, म्हैस, मेंढ्या, शेळ्या, डुकरांना आणि वन्य ruminants च्या विषाणू रोग सर्वात विध्वंसक आहे. त्याचे नियंत्रण जगभरात पर्यंत अलीकडे एक प्रमुख मुद्दा होता.

- अर्धा शतक चेंडू Organised प्रयत्न पाश्चात्य गोलार्ध मध्ये रोगाच्या एकूण निर्मूलन बद्दल आणले आहेत.
- रोग अजूनही आशियाई देशांमध्ये कायम राहिल्यास.
- व्हायरस लाळ, डोळे आणि nostrils पासून स्त्राव, आणि मूत्र आणि विष्ठा मध्ये लक्षणीय आढळले आहे.
- तो तापाचा टप्प्यात दरम्यान फिरते रक्त उपस्थित आहे आणि नंतर विशेषतः रागीटपणा, लसीका नोड्स आणि यकृत विविध अवयव, मध्ये लक्ष केंद्रित आहे. प्राण्यांच्या शरीरातील बाहेरील, व्हायरस वेगाने थेट सूर्यप्रकाश आणि disinfectants करून नष्ट केला. थंड व्हायरस प्रतिरक्षित.
- विषाणू सहसा दूषित खाद्य आणि पाणी पसरतो.
- 104 पर्यंत तापमान वाढ - डोळ्याची 107 0 F. अश्रूपात आणि रक्तिमा.
- तोंड पासून घोर गंध. सुटा necrotic foci ओठ आत, आणि जीभ वर, तोंडासंबंधी श्लेष्मल त्वचा मध्ये विकसित. रक्ताळलेला mucoiddiarrhoea लक्षात आहे

औषधोपचार

- या नियंत्रण दुय्यम गुंतागुंत जीवाणू द्वारे झाल्याने म्हणून पेनिसिलीन सह लक्षणे उपचार, स्ट्रेप्टोमायासस ग्रीसीयस यापासून तयार होणारे प्रतिजैविक औषध, एक सल्फोनमाइड, याचे रक्तातील प्रमाण उच्च असते पण याचे विषारी परिणाम क्वचित होतात आणि आतड्यांसंबंधी antiseptics, व्हायरस नाही क्रिया आहे, परंतु बुळकांडी कमी गंभीर प्रकरणांची पुनर्प्राप्ती त्याची मदत होईल.

जनावरांचा कोणत्याही प्रजाती संपर्कात येणे कोण सर्व लोक लोक ते आजारी आणि clinically सामान्य दोन्ही प्राणी रोगाचा प्रसार च्या जोखीम जागृत रहा पाहिजे. आपण आजारी असाल तर आपण जनावरांमध्ये आहेत कोणत्याही संपर्काचा, आपल्या डॉक्टरांच्या आठवण त्यांना शक्य zoonoses विचार आपल्याला सूचित करेल.

प्राणी आजारी असताना, एक पशुवैद्यकीय अचूक निदान प्राप्त करणे योग्य वैयक्तिक स्वच्छता सराव, पाळीव प्राणी च्या डे-worming नियमित आतड्यांसंबंधी पूर्ण, आणि जेव्हा उपलब्ध लसीकरण वापरून, रोग contracting शक्यता किंमत कमी लेखणे मदत करेल.

3. आदर्श कत्तल प्रक्रिया

गोठे साठी

1. लाइव्ह गुरेदोरे प्राप्त - गोठे slaughterhouse पाठविले आणि होल्डिंग Lairage मध्ये rested आणि नंतर कत्तल करण्यापूर्वी दिवशी प्रतीक्षा Lairage पाठविले.
2. आधीचा मृत्युनंतर तपासणी - सर्व गोठे Slaughterhouse (पशुवैद्यकीय) विभागाच्या आधीचा मृत्युनंतर तपासणी युनिटच्या निरीक्षण आहेत. जबरदस्त आकर्षक - गोठे मेंदू मध्ये एक हवेच्या दाबावर चालणारा कॅप्टिव्ह खीळ पासून एक शॉट द्वारे बेशुद्ध प्रस्तुत केली आहे.
3. Shackling आणि hoisting - stunned पशु डाव्या हिंद चेंडू द्वारे shackled आहे. पण नंतर ओव्हरहेड नेणारा रेलिंग चेंडू hoisted आणि sticking चेंडू ढकलले आहे.
4. Sticking आणि रक्तस्त्राव - घाव गळ्याचा नसा समावेश रक्तवाहिन्या एक गट तोडणे करण्यासाठी मान वर केली आहे. पशु रक्तस्त्राव कुंड चेंडू हळूहळू पुरवणे करून bled आहे.
5. डोके, पाय व शेपूट काढणे - forelegs, डोके व शेपटी जनावराचे मृत शरीर काढल्या जातात. शेपूट आणि forelegs जनावराचे मृत शरीर करण्यासाठी घाण टाळण्यासाठी एक प्लास्टिक पिशवी ठेवण्यात आहेत. डोके तपासणीसाठी अप hanged आहे उलटपक्षी.
6. Dehiding - लपवा chained आहे आणि एक लपवा puller द्वारे डोंगर किंवा इमारत यांची बाजू वर बंद कुलशेखरा धावचीत.
7. पशूचा ऊर छातीचा भाग आणि आतील अवयव काढून टाकणे उघडा - पशूचा ऊर छातीचा भाग एक विजेचा पाहिले द्वारे कट आहे. प्राण्यांच्या शरीरातील खाण्यास निरुपयोगी असे भाग बाहेर काढले आणि मोठ्या moving शरीरातील आतील भाग (मुख्यतः आतडी) टेबल वर वगळले आहे.
8. जनावराचे मृत शरीर विभाजन - जनावराचे मृत शरीर एक इलेक्ट्रिक द्वारे longitudinally विभागून देणे आहे दोन halves मध्ये vertebral स्तंभ बाजूने पाहिले.
9. जनावराचे मृत शरीर आणि प्राण्यांच्या शरीरातील खाण्यास निरुपयोगी असे भाग तपासणी - जनावराचे मृत शरीर आणि प्राण्यांच्या शरीरातील खाण्यास निरुपयोगी असे भाग आरोग्य निरीक्षक द्वारे निरीक्षण आहेत. मानवी वापरासाठी फिट असलेल्या मांस आणि प्राण्यांच्या शरीरातील खाण्यास निरुपयोगी असे भाग तपासणी आणि नालायक मांस /

प्राण्यांच्या शरीरातील खाण्यास निरुपयोगी असे भाग / भाग निरुपयोगी जाईल पास होईल.

10. स्टॅम्पिंग - मानवी वापरासाठी फिट असलेल्या निरीक्षण जनावराचे मृत शरीर आणि प्राण्यांच्या शरीरातील खाण्यास निरुपयोगी असे भाग अधिकृत रित्या stamped जाईल.

11. जनावराचे मृत शरीर आणि प्राण्यांच्या शरीरातील खाण्यास निरुपयोगी असे भाग साफ च्या Rinsing - जनावराचे मृत शरीर नंतर चेंबर rinsing मध्ये rinsed आहे, आणि प्राण्यांच्या शरीरातील खाण्यास निरुपयोगी असे भाग प्राण्यांच्या शरीरातील खाण्यास निरुपयोगी असे भाग धुण्यासाठी खोली साफ येथे आहे.

12. Quartering - गोमांस जनावराचे मृत शरीर प्रत्येक बाजूला Quartering क्षेत्र यांत्रिक कात्री करून 5 व्या व 6 व्या ribs दरम्यान दोन मात्रेत मध्ये कट आहे.

13. मांस वितरण - गोमांस मात्रेत, प्राण्यांच्या शरीरातील खाण्यास निरुपयोगी असे भाग आणि गुरांची इतर भाग मांस पाठवण्याचे काम बँक पाठविले जाते, आणि नंतर वैयक्तिक रिटेल आउटलेट वसूल आणि मांस वितरण वाहने द्वारे वितरीत केले.

4. गुरांच्या वर रोग Spotting

Dairymen एक आजारी प्राणी स्पॉट करण्यासाठी उत्सुक डोळा विकसित पाहिजे. गुरांची आजारी आरोग्य सामान्य लक्षणे त्यांच्या herds मध्ये रोग डिटेक्ट मध्ये दुग्धव्यवसाय fanners उपयुक्त व्हावे याकरीता खाली दिल्या आहेत.

1. पशु, त्याच्या हालचाली, श्वास आणि वर्तन सामान्य पवित्रा आजारपण बाबतीत बदलेल. डोके खाली असलेल्या स्थायी किंवा थकवा किंवा सामान्य लोक वेगळे एक प्रवृत्ती दर्शविणे जनावरे चेतावणी लक्षण आहेत.

2. गायी आणि म्हशी रोगांच्या पहिल्या चिन्हे एक भूक आणि थांबविण्याची रवंथ तोटा आहे. तथापि, एक "बंद 'फीड' जाऊन जनावरांचा कारणे नसतील फीड, गलिच्छ आहार troughs किंवा पाणी अभाव असल्याने नाही याची खात्री आहे.

3. एक खडबडीत आणि कोरडी त्वचा रोग निदर्शक आहे.

4. जमा केस डगला, भावात घसरण किंवा ठिसूळ आणि lusterless केस अनिष्ट ग्लो आहे.

5. जनावराचे नाक आणि निरोगी जनावरांच्या nostrils. ओलसर आणि कोणत्याही स्त्राव असेल. जनावराचे नाक उच्च तापमान येत कोरड्या सस्तन प्राणी असेल.

6. निरोगी जनावरांना मध्ये डोळा तेजस्वी आणि अॅलर्ट आहेत. सारखे फार भडक निश्चित सह Sunken डोळे वारंवार ताप दिसायला लागायच्या सोबत. डोळ्यांतून अश्रू गळणे किंवा glued डोळे विशेष नोंद करावी. डोळे दोन्ही पासून discharges एक systemic दुखणे सूचित करताना एक डोळा मध्ये समस्या, स्थानिक स्थिती दर्शवितात.

7. निरोगी गुरांची शेण सुसंगतता, रंग समृद्ध हिरवा आणि गॅस फुगे आणि रक्त clots मुक्त

मध्ये अर्ध घन पाहिजे. बध्दकोष्ठ आणि scouring विशेषतः नोंद करावी.

8. जनावरांचा लघवी स्पष्ट आणि रंगीत पेंढा पाहिजे. हा गडद किंवा रंग रक्तरंजित होऊ नये, तसेच ते कोणत्याही असामान्य गंध असावा.

9. स्त्रीचे बाह्य जननेंद्रिय आणि शेषूट जननिवषयक अवयव पासून स्त्राव कोणत्याही पुरावा दर्शवू नये. पुश असलेले discharges पुनरुत्पादन अवयवांची सडणारा परिस्थिती सूचित करतात.

10. त्यांना फक्त थोडा सर्दी किंवा उष्णता संपुष्टात येणे असल्यावरही, दुग्धव्यवसाय गाथी आणि म्हशीं मध्ये दूध उत्पन्न होणे होईल. दूध मध्ये रक्त clots स्तनदाह रोग सूचित करतात.

11. शरीराचे तापमान मध्ये बदल अर्धा मिनीट एक प्राणी गुदाशय मध्ये एक क्लिनिक थर्मामीटरने अंतर्भूत करून मोजमाप स्वतंत्रपणे करता येते. कमाल तापमान सहसा रोग बंद लढाई मध्ये शरीराच्या वाढ क्रियाकलाप संबद्ध आहे. यंग प्राणी, वारंवार सामान्य पेक्षा जास्त तापमान दर्शवा. अत्यंत थंड दिवस, आठवडा आणि debilitated प्राणी उप सामान्य शरीराचे तापमान असू शकतात. पाळीव जनावरे आणि म्हशींचे सामान्य शरीराच्या तापमानात 101.5 आहेत अनुक्रमे ° फॅ आणि 98.3 ° फॅ.

, खोकला whistling किंवा श्वसन संबद्ध वेदना सह grunting आपात विशेषतः नोंद करावी.

5. गुरांच्या रोग प्रतिबंधक (सर्वसाधारणपणे)

खालील पायऱ्या गुरेढोरे रोग पसरला आणि घटना टाळण्यासाठी दत्तक जातात.

1. Quarantining

Quarantining निरीक्षण अंतर्गत प्राणी ठेवण्यासाठी आणि कोणत्याही गुप्त संसर्ग वेळ विकसित करण्याची परवानगी वेळ विहित कालावधीत एक, वेगळ्या ठिकाणी, नोंदणी स्वतः वेळी एक नवीन क्षेत्र आयात केलेली आहेत जे प्राणी पाळणे एक पद्धत संदर्भित रोग अट नाही.

2. विशिष्ट रोगाविरुद्ध कृत्रिम सक्रिय प्रतिक्षमता निर्माण करण्यासाठी लस टोचणे

लस जसे काळा तिमाहीला, धनुर्वात, बुळकांडी, ब्रुसेलोसिस आणि पाऊल आणि तोंड रोग म्हणून पशुरोगांच्या अनेक विकसित केले गेले आहेत. काही विशिष्ट आजार विरुद्ध दुसरी बुस्टर डोस मजबूत रोग प्रतिकारशक्ती निर्माण साध्य प्रथम लसीकरण केल्यानंतर आवश्यक आहे.

3. रोगनिदान

जनावरांचा इतिहास मालकाकडून मिळवला आहे. फीड रोग लागायच्या आधी घेतले, मालक, जनावरांचा वर्तन इ केलेले कोणतेही प्राथमिक उपचार स्वरूप चौकशी करावी लागेल. जनावरांचा इतिहास गोळा केल्यानंतर, एक प्राथमिक परीक्षा बाह्य प्रकटीकरण आधारित बनणे आहे. हा प्राणी एक पद्धतशीर तपासणी नंतर जाईल. हे श्वसन जसे शरीराच्या विविध प्रणाल्या, रक्ताभिसरण, इ परीक्षा समावेश

4. पूर्ण वेगळेपणा

अलग वरवर पाहता निरोगी विषयावर पासून याचा अर्थ हा संसर्गजन्य रोग प्रभावित जात किंवा संशयास्पद असलेल्या जनावरांच्या दूर ठेवणे म्हणजे. प्राथमिकता द्या, अशा segregated प्राणी

लांब दूर सामान्य पशु घरे पासून वसलेले एक स्वतंत्र अलग प्रभाग मध्ये ठेवलेल्या पाहिजे.

आजारी प्राणी आणि जसे त्यांना वापरले बादल्या, shovels, इ, म्हणून उपकरणे वर काम Attendants निरोगी जनावरांना वापरली जाऊ नये. हे व्यवहार्य नसेल, तर आजारी प्राणी निरोगी स्टॉक नंतर, रोज करण्यासाठी उपस्थित पाहिजे. हे केल्यानंतर उपकरणे त्यांनी दिवशी निरोगी स्टॉक वापर करण्यापूर्वी नख disinfected पाहिजे. परिचर खूप एक पूतिनाशक सोल्युशन मध्ये हात पाय धुवा आणि त्यांना काम ज्यात टाइल cloths टाकून पाहिजे.

5. Germs च्या नष्ट वाहक

वाहक शेतावरील जनावरांना मध्ये साजरा गेले साठी सामान्य रोग क्षयरोग आणि ब्रुसेलोसिस आहेत. समूहातून मध्ये रोग वाहक निदान आणि समूहातून रोग पासून पूर्णपणे मुक्त असू शकते ज्यामुळे काढली जाईल.

6. Carcasses निकाल लावणे

याचा अर्थ हा संसर्गजन्य रोग निधन प्राणी योग्य विल्हेवाट रोग प्रसार टाळण्यासाठी महान महत्व आहे. याशिवाय, मानवी संसर्ग टाळण्यासाठी देखील आवश्यक आहे. अशा जनावरांची Carcasses या downstream पॉइंट संक्रमण वाहून जाईल कारण, पाणी वाहते एक प्रवाहात किंवा जवळ त्यांना जमा करून त्याची विल्हेवाट लावणे नसावे. याचा अर्थ हा संसर्गजन्य रोग निधन प्राणी चावणारा किडे, rodents इ पोहोचण्याचा आणि संक्रमण प्रचार करू शकता म्हणून शेड मध्ये आता राहण्यासाठी परवानगी देऊ नये. त्यामुळे प्राणी सर्व carcasses सांसर्गिक रोग मरण पूर्णपणे अत्यावश्यक आहे एकतर पृथ्वीवर किंवा पूर्णपणे फक्त मध्ये खोल पुरला पाहिजे. अशा carcasses, ही एक वेगळी जागा बर्णिंग किंवा burying करीता, धनगर दूर मानवी क्रियाकलाप किंवा पिण्याचे पाणी किंवा नवीन कार्यक्षेत्रे स्रोत पासून, निवडले पाहिजे.

7. निर्जंतुकीकरण

पाळीव जनावरे मालक उपलब्ध सामान्य disinfecting एजंट सूर्यप्रकाश, उष्णता आणि रासायनिक disinfectants आहेत. सूर्यप्रकाश मजबूत disinfecting गुणधर्म मालकीची असावी. प्राणी घरे त्यामुळे सूर्यप्रकाश किमान काही timeduring दिवस शेडची बांधणी येते की बांधण्यात करणे आवश्यक आहे. antiseptics प्रभावी मोठ्या मानाने सेंद्रीय प्रकरणाचा उपस्थितीत घटले आहे. त्यामुळे एक जंतुनाशक वापरण्यापूर्वी भागात स्वच्छ करण्यात अत्यंत इष्ट आहे.

6. आधीचा - मृत्युनंतर तपासणी:

केवळ वरवर पाहता निरोगी, physiologically सामान्य प्राणी मानवी वापरासाठी कत्तल आणि असामान्य प्राणी वेगळे आणि त्यानुसार डील आहेत याची खात्री करण्यासाठी.

आधीचा मृत्युनंतर तपासणी मुख्य उद्देश काही खालीलप्रमाणे आहेत:

- कत्तल करण्यासाठी नियत सर्व प्राणी स्क्रीनवर.
- प्राणी योग्यरित्या rested आहेत आणि रोग निदान आणि न्यायाच्या मदत होईल जे योग्य क्लिनिकल माहिती, प्राप्त केले आहे याची खात्री करण्यासाठी.
- गलिच्छ प्राणी विभक्त आणि नियमन आवश्यक असल्यास रोगट प्राणी condemning करून राहू दे मजला वर घाण कमी करणे.
- वेदना आणि दुः सह जखमी प्राणी किंवा अशा आपत्कालीन कत्तल प्राप्त आणि प्राणी humanely उपचार याची खात्री करण्यासाठी.
- मजला घाण प्राणघातक टाळण्यासाठी reportable पशुरोगांच्या ओळखण्यास.
- आजारी प्राणी आणि प्रतिजैविक, chemotherapeutic प्रतिनिधी, insecticides आणि कीटकनाशके उपचार त्या ओळखणे.
- आवश्यक व पशुधनाच्या वाहतूक करण्यासाठी वापरले ट्रक स्वच्छता आणि निर्जंतुकीकरण खात्री करण्यासाठी.

7. कत्तल केल्यानंतर रोग

मांस untreated असेल तर मांस च्या बिघडवणे खराबी, unappetizing विष किंवा संसर्गजन्य होण्याची तास किंवा दिवस आणि मांस मध्ये परिणामांचा एक प्रकरणाचा, उद्भवते. बिघडवणे खराबी मांस हाताळताना लोक, पशू स्वतः भरले जातात जीवाणू आणि बुरशी, द्वारे प्रत्यक्ष व्यवहारात अपरिहार्य संक्रमण आणि मांस च्या त्यानंतरच्या कुजणे होते. योग्य स्वच्छता उत्पादन आणि प्रक्रिया दरम्यान साजरा केला जातो तर, आणि योग्य अन्न सुरक्षा, खाद्यान्न संरक्षण आणि अन्न स्टोरेज प्रक्रीया लागू केले आहेत तर - नाही तळ तरी - मांस किती वेळ साठी खाद्यतेल ठेवता येतात.

organisms मांस spoiling एकतर अजूनही जिवंत असताना प्राणी संक्रमित होऊ शकतो किंवा त्याच्या कत्तल नंतर मांस दूषित शकते. जसे लोक endogenously संक्रमित मांस पासून संकुचित शकतात असंख्य रोग आहेत गुरांचा सांसर्गिक रोग, मठ क्षयरोग, बुसेलोसिस, साल्मोनेचा जंतूचा संसर्ग, listeriosis, पापणीचे केस आतल्या बाजूला वाढल्याने पारपटलावर घर्षण होऊन निर्माण होणारा क्षोभ किंवा आतड्यामध्ये फितीसारखे जंत तयार होणे, पट्टकृमींचा संसर्ग होणे.

संसर्ग झालेली मांस, तरी उत्पादनात पद्धतशीर मांस तपासणी माध्यमातून काढली जाईल, आणि परिणामी, ग्राहकांना अधिक अनेकदा संसर्गजन्य organisms च्या animal. One स्त्रोताच्या मृत्यूनंतर जीवाणू किंवा बुरशी द्वारे spoiled मांस आढळतात होईल bacteraemia, मध्ये जीवाणू उपस्थिती आहे जनावरांची कत्तल रक्त. जनावरांची मोठे आतडे जनावराचे मृत शरीर अयोग्यरित्या कपडे मृत्यु नंतर देह संक्रमित होऊ शकतो काही 3.3×10^{13} व्यवहार्य जीवाणू, समाविष्टीत आहे.

घाण देखील अयोग्यरित्या साफ कत्तल किंवा अशा जीवाणू टिकून राहाणे ज्यावर शक्तीशाली सुन्या, म्हणून मलमपट्टी अवजारे, वापर माध्यमातून slaughterhouse येथे येऊ शकते. कत्तल केल्यानंतर, काळजी विशेषतः उल्लेखनीय रितीने, कत्तलखाना संसर्ग विविध स्रोत कोणत्याही संपर्क माध्यमातून त्यांना adhering

लपविला आणि माती मांस संक्रमित न घेतले पाहिजे; पाणी, मलमपट्टी अवजारे आणि slaughterhouse कर्मचारी धुणे आणि साफसफाईची करण्यासाठी वापरले जाते.

तो, कट, पॅकेज प्रक्रिया transported, विक्री आणि मनुष्याचा व प्राण्यांच्या आतड्यामध्ये परजीवी राहणारे ग्रॅम निगेटिव्ह, बीजकरण न करणारे दंडाकृती सूक्ष्मजंतूची प्रजाती एसपीपी., ग्रॅम निगेटिव्ह दंडाकार जीवाणूंची एक प्रजाती एसपीपी., E आहे coli, बी इच्छेनुसार स्वतःचे स्वरूप, एस epidermidis आणि Staph समाविष्ट हाताळला जात आहे करताना जिवाणू जेन्स्चे अ.व. सामान्यतः मांस संसर्ग. aureus, Cl. welchii, बी cereus आणि मलविषयक streptococci. हे जीवाणू सर्व सामान्यपणे मानवाकडून जाते; माती पासून संसर्गजन्य जिवाणू Cl समावेश. सामान्यतः मांस संसर्ग molds botulinum. Among ज्यापासून पेनिसिलीन निर्माण झाले अशा बुरशीच्या प्रजाती, Mucor, Cladosporium, Alternaria, Sporotrichium आणि Thamnidium आहेत.

या सूक्ष्मजीव मांस एक तुकडा वसाहतीखाली म्हणून ते botulism. The सूक्ष्मजीव च्या दुर्मिळ प्रकरणी संभाव्य प्राणघातक शस्त्र आतड्याला आलेली सूज किंवा अन्न विषबाधा, मांस एक कसून पाककला टिकून राहत नाही होऊ शकतात toxins मागे सोडून, तो खाली खंडित करणे सुरु, पण अनेक या मानवी आतडे च्या microflora साधारणत प्रभावी अडथळा आहे विरुद्ध असले तरी त्यांच्या toxins आणि सूक्ष्मजीव spores च्या do. The microbes देखील, मांस खाणे व्यक्ती संक्रमित करू शकता.

8. अन्न उत्पादनांच्या क्रॉस-प्रदुषणाचे

क्रॉस-घाण एका अन्न हानीकारक जिवाणू हस्तांतरण आहे - ते इतर पेक्षा जास्त द्रव कारण यात या थेट, किंवा कापण्यासाठी बोर्ड, भांडी, हात, इ द्वारे कच्चे मांस, विशेषतः कुक्कुट मांस, हाताळणी करताना क्रॉस घाण उद्भवते असू शकते meats. तो दूर जसे salads म्हणून आधीच शिजवलेले किंवा तयार करणे-खाणे पदार्थ पासून meats आणि त्यांच्या juices ठेवणे फार महत्त्वाचे आहे.

Uncooked कुक्कुट मांस वारंवार पण मनुष्याचा व प्राण्यांच्या आतड्यामध्ये परजीवी राहणारे ग्रॅम निगेटिव्ह, बीजकरण न करणारे दंडाकृती सूक्ष्मजंतूची प्रजाती सह क्वचितच *Campylobacter* दूषित आहे.

: आपण कच्चे मांस हाताळणी करताना दूषित ओलांडू नका खात्री करण्यासाठी

- **तेव्हा खरेदी** - आपल्या खरेदी हाताने ढकलून न्यायची दोन चाकी किंवा चारचाकी गाडी इतर पदार्थ वेगळे कच्चे मांस. इतर पदार्थ वर चरबी त्यांच्या juices टाळण्यासाठी प्लास्टिकच्या पिशव्या हे पदार्थ ठेवा. पोल्ट्री उद्योगात आता गळतीचे-पुरावा पॅक मध्ये संपूर्ण कॉंबडीची पुरवतो आणि जेथे जेथे शक्य या निवडले पाहिजे
- **रेफ्रिजरेटर इंच** - इतर पदार्थ चेंडू चरबी त्यांच्या juices टाळण्यासाठी कंटेनर मध्ये ठिकाणी कच्चे मांस. ते मांस उपस्थित असल्यास Juices हानीकारक जीवाणू असतील
- **Defrosting** - ते समान रीतीने शिजू करतील स्वयंपाक करण्यापूर्वी पूर्णपणे बर्फ दुर करणे मांस. याची खात्री juices इतर पदार्थ चेंडू स्त्राव नाही

- **स्वयंपाकघर इंच** - हानीकारक जीवाणू स्वयंपाकघर संपूर्ण प्रचार करू शकता आणि कापण्यासाठी बोर्ड, भांडी, आणि खंडपीठ उत्कृष्ट चेंडू मिळवा. हे टाळण्याकरीता:
  - आधी आणि कच्चे मांस हाताळण्यासाठी नंतर साबण आणि गरम पाण्याने हात धुवून
  - प्रत्येक अन्न तयार केल्यानंतर कापण्यासाठी बोर्ड, dishes, भांडी आणि गरम, खुशामत करणारा पाणी benches धुवा. प्राथमिकता द्या, कच्चे मांस त्यासाठी नविन उत्पन्न आणि स्वतंत्र एक एक कापण्यासाठी बोर्ड वापर
  - तो स्वयंपाक करण्यापूर्वी कच्चे मांस विसळणे आवश्यक नाही. अभ्यास rinsing स्वयंपाकघर सुमारे जीवाणू प्रचार करू शकता आढळून आहे
  - Juices स्पष्ट चालवा होईपर्यंत नख कच्चे मांस शिजू द्यावे. या कुक्कुट मांस चांगला उपयोग होऊ शकतो
  - Marinating तेव्हा, शिजवलेले मांस चेंडू घासण्याआधी वापरले marinade उकळणे
  - सेवा करताना, पूर्वी कच्चे मांस आयोजित त्याच प्लेट किंवा कापण्यासाठी बोर्ड वर परत शिजवलेले अन्न ठेवले नाही.

9. निष्कर्ष:

रोगामुळे अत्यंत संवेदनाक्षम आहेत गुरांच्या जाती आणि त्यांची ओलांडत, विदेशी जातींची काही परिचयाने, कार्यक्षम आरोग्य कव्हर साठी टाइल मागणी आरोग्य आणि उत्पादनात त्यांना देखरेख करण्यासाठी अत्यंत वाढ झाली आहे. Tins करीता, नियंत्रण आणि या गोठे रोग साठी निर्मूलन programने गोठे आणि म्हशींच्या उद्योगाच्या अर्थव्यवस्था विचार फार महत्वाचे आहे.

प्रतिबंध, नियंत्रण व निर्मूलन गोठे लोकसंख्या कोणत्याही रोग वागण्याचा वापरले तीन मूलभूत पद्धती आहेत. कत्तल प्रक्रिया उच्च गुणवत्तेची उत्पादने डिलिव्हरी सुनिश्चित पुस्तिका मध्ये नमूद सर्व आवश्यक उपाययोजना सह करावे.

10. संदर्भ:

1. www.ikisan.com
2. www.fao.org
3. www.dpi.vic.gov.au
4. http://en.wikipedia.org/wiki/Meat_spoilage
5. www.inseda.org
6. www.foodsmart.govt.nz